

ADİYAMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ DERGİSİ
ISSN: 1308-9196 / e-ISSN:1308-7363

Yıl : 17 Sayı : 46 Nisan 2024

Yayın Geliş Tarihi: 29.01.2024 Yayına Kabul Tarihi: 03.03.2024

DOI Numarası: <https://doi.org/10.14520/adyusbd.1427837>

Makale Türü: Araştırma Makalesi/ Research Article

Atıf/Citation: Perktas, E. (2024). Gençlik Liderlik Özellikleri: Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Adiyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (46), 244-275.

GENÇLİK LİDERLİK ÖZELLİKLERİ: MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Erkan PERKTAŞ*

Öz

Bu çalışma, yükseköğretim kurumlarının ön lisans programlarında okuyan öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmanın evrenini Adiyaman Üniversitesi, Sani Konukoğlu Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu ile Besni Ali Erdemoğlu Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören ön lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Açıklayıcı araştırma tekniğinden yararlanılan bu çalışmada nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma için kullanılan anket iki bölümden meydana gelmektedir. Birinci bölümde, katılımcıların demografik özelliklerini ortaya koymak amacıyla hazırlanan 8 soru bulunmaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların gençlik liderlik özelliklerini belirlemek amacıyla Cansoy ve Turan'ın (2016) gençlik liderlik özelliklerini ölçmeye yönelik geliştirmiş oldukları "Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği: Güvenirlilik ve Geçerlilik Çalışması" isimli ölçekten faydalanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde SPSS 27.00 programı kullanılmıştır. Bu verilerin geçerliliğini belirlemek için KFA (Keşfedici Faktör Analizi) uygulanmıştır. Bunun yanında güvenilirlik testi, normallik analizi, frekans analizi, tek faktörlü varyans analizi (Anova) ve bağımsız örneklem T Testi uygulanmıştır. Çalışmanın sonuçları incelendiğinde, demografik

* Dr. Öğr. Üyesi, Adiyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, eperktas@adiyaman.edu.tr, Adiyaman/Türkiye

Adiyaman Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 20.01.2023 tarih ve 385 sayılı karar numarası ile Etik kurul izni alınmıştır.

değişkenler bakımından ölçeğin alt boyutlarının katılımcıların gençlik liderlik özellikleri üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Gençlik Liderlik, Meslek Yüksekokulu.

YOUTH LEADERSHIP CHARACTERISTICS: A STUDY ON VOCATIONAL SCHOOL STUDENTS

Abstract

This study aims to reveal the youth leadership characteristics of students enrolled in associate degree programs at higher education institutions. The population of the study consists of associate degree students at Adıyaman University, specifically those attending Sani Konukoğlu Vocational School of Social Sciences and Besni Ali Erdemoğlu Vocational School. Employing the explanatory research technique, this study utilizes quantitative research methods. The research involves a survey with two sections. The first section includes 8 questions designed to elucidate participants' demographic characteristics. The second section employs the "Youth Leadership Characteristics Scale: Reliability and Validity Study," developed by Cansoy and Turan (2016), to determine participants' youth leadership qualities. SPSS 27.00 software is used for the analysis of the obtained data. Exploratory Factor Analysis (EFA) is applied to determine the validity of the data. Additionally, reliability testing, normality analysis, frequency analysis, one-way analysis of variance (ANOVA), and independent samples t-test are conducted. Upon examining the results of the study, it is observed that, in terms of demographic variables, the sub-dimensions of the scale did not create a significant difference in participants' youth leadership characteristics.

Keywords: Leadership, Youth Leadership, Vocational School.

1. GİRİŞ

Teknolojik gelişmelerle birlikte yaşanan hızlı değişime adapte olmak her geçen gün giderek zorlaşmaktadır. Yaşanan bu değişimi ve dönüşümü yakalama noktasında en önemli sorumluluğu gençler üstlenmektedir. Gençlerin kendilerini her zaman yenilemeleri ve üstlendikleri bu sorumlulukların bilincinde olmaları oldukça önemlidir. Bu noktada gençlerin, yaşadıkları ülkenin gelişmesi

ve çağa ayak uydurma noktasındaki sorumluluklarının her geçen gün daha da çoğaldığının farkında olmaları gerekmektedir. Sorumluluklarının bilincinde olan ve kendilerini yönetebilme yeteneğine sahip genç nüfusu bulunan ülkelerin, gelişen ve değişen dünyada söz sahibi olmaları kaçınılmazdır (Tokmak, 2020:2).

Toplumların geleceğinin bir göstergesi olarak kabul edilen genç nüfus aynı zamanda dinamik bir unsur olarak da görülmektedir. Bir ülkenin hem ekonomik hem de toplumsal olarak gelişmesinde genç nüfus beşerî bir sermaye unsuru olarak değerlendirilebilir. Potansiyel olarak bu genç nüfustan yeteri kadar yararlanılamaması önemli bir kayıp olarak görülmektedir. Bu manada genç nüfus, ülkelerin kalkınabilmesi için gerekli olan önemli bir kozdur (Görmüş ve Aydın, 2020:27-28). Bu açıdan bakıldığında, gençlere farklı meziyetler kazandırmak, onları geleceğe hazırlama noktasında oldukça önemli bir hale gelmiştir. Hal böyle olunca, gençlerdeki liderlik özelliklerinin ortaya çıkarılması, liderlik kapasitelerinin oluşturulması ve geliştirilmesinin önemi her geçen gün artmaktadır (Cansoy ve Turan, 2016:20).

Günümüz toplumlarında kendisini yönlendirirken, diğer gençlerin de kendilerini yönlendirebilmeleri noktasında etki yaratabilen gençlik liderlerine ihtiyaç duyulmaktadır (Görmüş ve Aydın, 2020:28). Bu hususta üç sebepten dolayı gençlerin liderlik eğitimleri gün geçtikçe daha önemli bir hal almaktadır. Bu sebeplerden ilki, yukarıda bahsedildiği gibi gençlerin toplumun en önemli beşerî unsurlarından birisi olmasıdır. Gençler, bir taraftan kendilerinden önce yaşamış olan kuşakların değerlerini, inançlarını ve ideallerini yansıtırken öte taraftan da toplumsal gelişimin ve dönüşümün yaşanmasında önemli görevler benimsemektedirler. Aynı zamanda geleceğin liderleri olarak görülen bu genç nüfusun, toplumda yaşanması muhtemel problemlere yetkin bir biçimde yaklaşarak daha çok sorumluluk üstlenmeleri de beklenmektedir. İkinci sebep ise gençlerin liderlik yeteneklerinin geliştirilmesi çağdaş toplumlar için önemli

avantajlar sunmaktadır. Globalleşme ile birlikte yaşanan yoğun rekabet ortamında toplumların ekonomik, politik ve sosyal şartlarının ne şekilde gelişme göstereceğinde gençlik liderleri belirleyici bir rol üstlenmektedirler. Bu süreçte insan kaynaklarının kalitesi gelecek açısından oldukça önem arz etmektedir. Üçüncü sebepte, gençlerin doğal bir liderlik yeteneğine sahip olduğu varsayımdır. Genç nüfus isteyerek veya istemeyerek toplumsal rolleri gereği liderlik süreçlerine katılım sağlarlar. Gençlerin bu süreçte yer almaları resmi ya da gayri resmi yapı tarafından şekillendirilmiş ve kabul edilmiş olabilir (Saylık ve Anık, 2021:247).

Liderlikle ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, yetişkinlerin liderlik özellikleri veya üniversitede eğitim gören öğrenciler düzeyinde liderlik özellikleri ve gelişimi konularında araştırmaların yapıldığı görülmektedir. Eğitim döneminin farklı aşamalarda öğrencilerin liderlik özelliklerinin incelenmesi liderlik araştırmaları açısından oldukça önem arz etmektedir (Cansoy vd., 2016:141). Bu çalışma, üniversitelerin ön lisans programlarında eğitim gören öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerinin ortaya konulması için yapılmıştır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Lider ve Liderlik

Lider, bir grup insanı önceden belirlenmiş amaçları gerçekleşmesi için bir araya getiren ve bu amaca ulaşma noktasında onları harekete geçiren kişidir (Eren, 1998:357). Bir diğer ifadeyle lider, büyük değişimlerin ortaya çıkardığı yeni fırsatları görebilen, belirsizlik, risk ve tehlikelere karşı bu fırsatları değerlendirerek kendisini takip edenlere yeni fikirler sunan kişidir (Kartal, 2009:26). Kelime anlamı olarak bakıldığında lider, yol gösteren, önderlik yapan, kendisini takip edenlerin istek ve ihtiyaçlarını bilen, yaratıcı bir kimse şeklinde

açıklanmakta, liderlik ise dâhil olduğu örgütün amaçlarına ulaşabilmesi için personeli motive ve koordine etme sanatı şeklinde ifade edilmektedir (Tunçer, 2012:291).

Liderlik, örgütün amaçlarına ulaşabilmesi için, örgüt çalışanlarının ihtiyaçlarını, birey, grup ve çevre arasındaki münasebeti başlatan, çalışanlar ile örgütün birimleri arasındaki iletişimi, etkileşimi ve koordinasyonu sağlayan bir süreç olarak değerlendirilmektedir (Özsalmanlı, 2005:138). Liderlik astlar üzerinde arzu ve istek meydana getirmektir. Bir lider, bireylerin yaklaşımlarında uzun süreli değişimler hususunda yeterli etkiye sahiptir. Liderlik, bireylere unvan, bilgi ve uzmanlıktan ziyade, uygulama gücü kazandırmaktadır (Genç, 2007:23).

2.2. Gençlik Liderliği

Diğer liderlik türlerine göre gençlik liderliği yaş açısından farklılık göstermektedir. Liderlik özelliklerine sahip olan herhangi bir genç, gençlik lideri olarak değerlendirilebilmektedir. Bunu belirleyen en önemli husus yaş faktörüdür. Yukarıda da ifade edildiği gibi gençler toplumun sadece paydaşlarından biri değil, aynı zamanda toplumsal açıdan oldukça önemli olan fakat etkin bir şekilde yararlanılamayan vizyon ve yeteneklere sahip insan gücünü temsil etmektedir (Özer Topaloğlu, 2022:179). Bilgi çağı olarak ifade edilen içinde bulunduğumuz dönemde, kontrolü ve takibi neredeyse mümkün olmayan hızlı değişim, kuşaklar arasındaki farklılığı her geçen gün daha da açmaktadır. Özellikle Z kuşağı olarak adlandırılan bugünün gençlerinin yakın dönemde pek çok sektörün çalışanı ve yöneticisi olacağı düşünülürse bu kuşağın; problem çözme, karar alma, iletişim kurma, sorumluluk üstlenme gibi yetenekler elde etme ve bu yetenekleri geliştirmeleri oldukça değerli olacaktır (Saylık ve Anık, 2021:245).

Gençlerdeki liderlik özelliklerini ortaya çıkarmak için yapılan çalışmaların daha çok gençlik gelişimi açısından ele alındığı görülmektedir. Gençlik liderliği ile ilgili

üzerinde fikir birliğine varılmış ortak bir tanım bulunmamaktadır. Şöyle ki kavramın kendisi bile, gençlik liderliği de içinde olacak şekilde, gençlik katılımı, gençleri güçlendirme, gençler için söz hakkı ve gençlere karar hakkı gibi pek çok isim almaktadır (Cansoy ve Turan, 2016:21).

Gençlik liderliği, gençliğin gelişmesinde, grup çalışması, sorumluluk üstlenme ve vizyoner olma şeklinde bazı hususları içerisine alan, farklı bir yeterlilik alanı olarak değerlendirilebilir (Cansoy, 2015:42). Bu açıdan bakıldığında gençlik liderliği, kişilerin bireysel yeteneklerinin farkında olunması, bunun yanında takım halinde yapılacak olan çalışmalar açısından ortak menfaatler etrafında toplanılmasıdır (Wheeler ve Edlebeck, 2006: 89). Diğer bir tanımla gençlik liderliği, ortak çıkarlar ve amaçlar açısından birlikte hareket etmeye ve bu noktada gençlerin liderlik etmesine odaklanmaktır (Cansoy ve Turan, 2016:21).

Gençlerin liderlik özellikleri elde etmelerinde sahip oldukları sosyal ve bilişsel yetenekler ön plana çıkmaktadır. İletişim yeteneği, empati kurma, grup dinamiklerinden faydalanma, grup halinde hedefler ortaya koyma ve grup için sorun çözme becerilerinin kazandırılması gençlik liderlik bileşenlerinin açıklanması açısından oldukça önemlidir (Feldhusen ve Pleiss, 1994: 293).

2.3. Gençlik Liderlik Bileşenleri

Cansoy ve Turan, yapmış oldukları çalışmalarla, gençlik liderlik bileşenlerinin yedi alt boyuttan meydana geldiğini ortaya koymuşlardır. Bu alt boyutlar; “mücadele isteği ve hedef koyma, iletişim kurabilmek, grup becerileri, güven duyma ve güvenilir olma, karar verme becerileri, problem çözme becerileri ve sorumluluk alma” biçiminde adlandırılmıştır. Bu boyutlar kısaca aşağıdaki biçimde açıklanabilir (Cansoy ve Turan, 2016: 24-25).

Mücadele İsteği ve Hedef Koyma: Liderlerin ne istediklerinin farkında olması, ortaya koyduğu hedeflerinden daha fazlasını başarmasıdır. Ortaya çıkması muhtemel zorluklarla başa çıkılması, idealler için mücadele edilmesi, hedeflere ulaşma noktasında çaba gösterilmesi ve geleceğe güvenle bakılmasıdır.

İletişim Kurabilmek: Liderlerin kendisini takip edenler ile her türlü kanaldan iletişim kurabilmesidir. Bu noktada rahatça konuşabilme, karşındakini dinleyebilme, yine karşındakini anlama ve onlara anlayışlı davranabilme, düzgün yazabilme, görüşme ve toplantılara iştirak edebilme gibi unsurlar önemli iletişim becerileri olarak değerlendirilmektedir. Bunun yanında, başkaları ile birlikte karar alabilme ve etki oluşturabilmekte önem arz etmektedir.

Grup Becerileri: Bir bireye veya gruba ya da takıma yön verebilme, planlama ve organizasyon yapabilme, sorumluluk alabilme, koordinasyon sağlayabilme, takipçilerini cesaretlendirebilme, hedef belirleyebilme, herhangi bir faaliyeti başlatabilme, grup ya da takımın bir parçası olarak müspet bir rol oynayabilme gibi unsurları içerisinde barındırmaktadır. Liderlerin hedefleri belirleyerek, grubu ortak vizyon etrafında birleştirmesidir. Bunun yanında liderlerin kendisini takip edenlere yönelik paylaşımda bulunması, onlara saygılı davranması ve ortaya çıkması muhtemel çatışmaları çözebilme yeteneğine sahip olmasıdır.

Güven Duyma ve Güvenilir Olma: Bu boyutta liderlerin bireysel davranış ve hareketlerinde bir değer ve bütünlüğün bulunması, ahlaki açıdan sağlam bir karakterin olması bireyi güvenilir bir kişi yapmaktadır. Liderler açısından güven duyma davranışı, gruptaki takipçileri ile etkileşime geçebilmek için önemli bir özellik meydana getirmektedir. Diğerlerine yardımcı olabilme, sıkıntılarını dinleme ve bu sıkıntıları paylaşabilme ve onlarla güven esaslı çerçevesinde samimi münasebetler kurabilmektir.

Karar Verme Becerileri: Hedeflerin ortaya konulması, bu hedeflere yönelik bilgilerin ele geçirilmesi, alternatiflerin oluşturulması, karar verme, uygulama ve değerlendirme ile ilgili kararların alınabilmesidir.

Problem Çözme Becerileri: Problemlerin belirlenerek açıkça tanımlanması, problemin çözümüne yönelik uygun bilgilerin elde edilmesi, alternatif çözüm önerilerinin ortaya konulması, problemin çözülerek sonuçlarının kontrol edilip ilgililerle paylaşılmasıdır.

Sorumluluk Alma: Lider ve grup üyelerinin başkalarının refahını sağlamak için sorumluluk almalarıdır. Liderlerin içinde buldukları toplumun sorunlarıyla ilgilenmesi, ülkesinin başarısı için çaba ve gayret göstermesi, diğerlerinin haklarına saygı göstermesi, üstlendikleri yükümlülüklerin farkında olmalarıdır.

3. LİTERATÜR TARAMASI

Araştırmayla ilgili daha önce yapılan çalışmalar incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin gençlik liderlik özelliklerini belirlemeye yönelik bazı çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Yapılmış olan bu çalışmaların bir kısmına aşağıda değinilmiştir.

Saylık ve Anık (2020), Şırnak Üniversitesi'nde öğrenimlerini devam ettiren öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerini ortaya çıkarmak için yapmış oldukları çalışmada, öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri alt boyutları bakımından cinsiyet, eğitim durumları, gelir düzeyleri, ebeveynlerin eğitim düzeyi değişkenlerinde herhangi bir anlamlı farklılığın bulunmadığını görmüşlerdir. Bunun yanında yaş, kültürel faaliyetlere iştirak ve liderlik görevleri ifa etme değişkenleri açısından ise anlamlı farklılığın bulunduğunu ortaya koymuşlardır.

Parlar ve Çelebi (2017), Gençlik ve Spor Bakanlığına bünyesinde görev yapan gençlik liderlerinin liderlik davranışlarını ortaya çıkarmak için yaptıkları

çalışmada, cinsiyet değişkeni açısından insana yönelik boyuttaki liderlik yönelimlerinde anlamlı bir farklılığın oluşmadığını belirlemişlerdir.

Erpalabıyık ve Okçu (2019), üniversitede öğrenim gören öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri ile özgüven algıları ve benlik saygısı arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik yapmış oldukları çalışmada, cinsiyet ve yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığını görmüşlerdir.

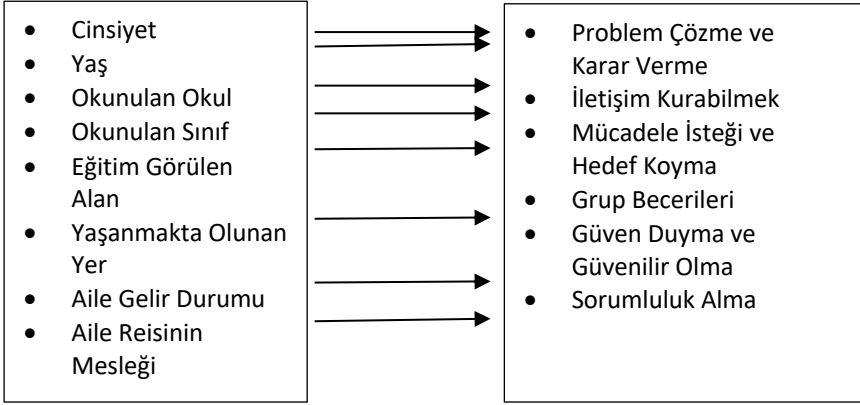
Özer Topaloğlu (202), Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Fakültesi'nde eğitimlerini devam ettiren 572 öğrenci üzerinde yapmış olduğu çalışmasında, katılımcıların gençlik liderlik özelliklerini cinsiyet değişkenine göre farklılık oluşturmadığını, yaş değişkenine göre ise farklılaştığını gözlemlemiştir.

Bingöl ve Okçu (2022), Siirt Üniversitesi'nde lisans düzeyinde öğrenimlerini devam ettiren 713 katılımcı ile yapmış olduğu çalışmalarında, cinsiyet değişkeni açısından herhangi bir farklılığın oluşmadığı, yaş değişkeni açısından ise anlamlı farklılıkların ortaya çıktığını görmüşlerdir.

4. YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Amacı, Modeli ve Hipotezleri

Bu araştırma, yükseköğretim kurumlarının ön lisans programlarında okuyan öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerini belirlemek gayesiyle yapılmıştır. Bu amaç dikkate alınarak geliştirilen araştırmanın modeli ve hipotezleri aşağıdaki şekilde oluşturulmuştur.

Şekil 1. Araştırmanın Modeli

H₁: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₂: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₃: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri öğrenim gördükleri okula göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₄: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₅: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri öğrenim gördükleri alana göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₆: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri yaşamakta oldukları yere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₇: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri aile gelir durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

H₈: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri aile reisinin mesleğine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.

4.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını, Adıyaman Üniversitesi, Sani Konukoğlu Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu ile Besni Ali Erdemoğlu Meslek Yüksekokulu'nda öğrenimlerini devam ettiren ön lisans öğrencileri oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, ismi geçen meslek yüksekokullarındaki öğrencilere anket çalışması uygulanmıştır. Çalışma için 20.01.2023 tarih ve 385 sayılı karar ile Adıyaman Üniversitesi, SBK'ndan gerekli olan izin alınmıştır.

4.3. Veri Elde Etme Aracı

Araştırma için kullanılan anket iki kısımdan meydana gelmektedir. Birinci kısımda, katılımcıların demografik özelliklerini ortaya koymak amacıyla hazırlanan 8 soru bulunmaktadır. İkinci kısımda ise katılımcıların gençlik liderlik özelliklerini belirlemek amacıyla Cansoy ve Turan'ın (2016) gençlik liderlik özelliklerini ölçmeye yönelik geliştirmiş oldukları "Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması" isimli ölçekten faydalanılmıştır. Bu bölümde öğrencilerin ankette yer alan sorulara yönelik cevaplarında 5'li likert tipi ölçek kullanılmıştır. Cevap olarak "1. Hiçbir, 2. Nadiren, 3. Ara sıra, 4. Sıklıkla, 5. Her zaman" ifadelerine yer verilmiştir. Elde edilen verileri analiz etmek için IBM SPSS 27.00 istatistik programından yararlanılmıştır.

4.4. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Adıyaman Üniversitesi, Sani Konukoğlu Sosyal Bilimler MYO ile Besni Ali Erdemoğlu MYO'nda öğrenim gören ön lisans öğrencileri oluşturmaktadır. 2023-2024 Eğitim-Öğretim yılı Güz döneminde her iki meslek

yüksekokulunda toplamda 1219 öğrenci derslere devam etmektedir. Çalışmanın evrenini ders kaydı yapan 1219 öğrenci oluşturmaktadır. Verileri elde etmek için ekim ve kasım aylarında yapılan anket çalışmasına 264 öğrenci katılım göstermiştir. Anket formlarının 23 tanesi hatalı ve eksik veri girişi sebebiyle veri setine eklenmemiştir. Böylece araştırmanın nihai örneklem sayısı 241 olarak belirlenmiştir. Keşfedici Faktör Analizi yapılacak çalışmalarda örneklem büyüklüğünün 200'ün üzerinde olması güvenilir faktörlerin elde edilmesi için yeterli görülmektedir ((Gürbüz ve Şahin, 2018:128). Çalışma kapsamında örneklem yöntemi olarak kolayda örneklem yönteminden yararlanılmıştır.

5. BULGULAR

5.1. Geçerlilik Analizi

Kullanılan ölçeğin yapı geçerliliğini test etmek için “varimaks” eksen döndürme yöntemi ve “temel bileşenler analizi”nden faydalanılarak Keşfedici Faktör Analizi (KFA) uygulanmıştır. Keşfedici faktör analizi ile elde edilen KMO (Kaise-Meyer-Olkin) ve Barlett testi değerlerinin (KMO=0.951>0,60) faktör analizinin uygulanması noktasında örneklem büyüklüğünün yeterli düzeyde olduğu görülmüştür. Öte yandan Barlett küresellik testinin neticesi de ($p=0.00<0.05$) KFA yapılan değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu ortaya koymuştur. Yapılan KFA neticesinde değişkenlerin toplam varyansı %70,016 olan 6 faktör (Cansoy ve Turan (2016) tarafından geliştirilen orijinal ölçekte toplam faktör sayısı 7'dir) altında toplandığı (Tablo 1) görülmüştür. Bu sonuca göre, 8 önermeden meydana gelen birinci faktör “Problem Çözme ve Karar Verme”, 7 önermeden meydana gelen ikinci faktör “Mücadele İsteği ve Hedef Koyma”, 7 önermeden meydana gelen üçüncü faktör “İletişim Kurabilmek”, yine 7 önermeden meydana gelen dördüncü faktör “Grup Becerileri”, 6 önermeden meydana gelen beşinci faktör “Güven Duyma ve Güvenilir Olmak” ve son olarak

5 önermeden meydana gelen altıncı faktör ise “Sorumluluk Alma” biçiminde adlandırılmıştır.

Tablo 1. Ön Lisans Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği Faktör Yapısı

FAKTÖR YAPISI	FAKTÖR YÜKÜ
Problem Çözme ve Karar Verme (Özdeğer=18,998; Açıklanan Varyans=15,086)	
Problemleri çözerken tecrübelerimden yararlanırım.	,747
Bir problemin nedenlerine yönelik tahminde bulunurum.	,728
Bir problem varsa sebepleri üzerine ayrıntılı bir şekilde düşünürüm.	,727
Problemlerimi çözerken deneyimlerimden yararlanırım.	,722
Karar vermeden önce konu hakkındaki bütün bilgileri toparlarım.	,656
Toparladığım bilgilerden karar verirken yararlanırım.	,650
Karar verirken elimde bulunan seçenekleri tek tek gözden geçiririm.	,628
Vereceğim kararlar ilgisi olmayan bilgileri ayırt ederim.	,616
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma (Özdeğer=2,555; Açıklanan Varyans=12,794)	
İdeallerimin peşinden koşarım.	,768
Her durumda benim için önemli olan hedeflerimdir.	,765
Hayal kırıklığı yaşasamda, ideallerim uğruna çalışmaya devam ederim.	,762
Yaşadığım sorunların aşmak için mücadele ederim.	,745
Bir işte başarıya ulaşmak için kendimi güdülerim.	,735
Hedeflerime ulaşma noktasında çok çalışırım.	,713
Geleceğe güvenle bakarım.	,612
İletişim Kurabilmek (Özdeğer=2,254; Açıklanan Varyans=12,652)	
Benim için başkalarını ikna etmek oldukça kolaydır.	,807
İnsanları nasıl etkileyeceğimi bilirim.	,782
Etkileyici bir biçimde konuşabilirim.	,737
İnsanlarla kolay iletişime geçerim.	,702
Bir yarışmayı yönetebilirim.	,643
Arkadaşlarım bir karar alırken bana danışırılar.	,643
Fikirlerimi açıkça söylerim.	,524
Grup Becerileri (Özdeğer=1,684; Açıklanan Varyans=11,409)	
Grup çalışmasında herkesi cesaretlendiririm.	,764
Grup çalışmalarının gidişatını olumlu yönde etkilerim.	,755

Bir grup içinde güven ortamı oluşturmaya çalışırım.	,729
Arkadaşlar arasında oluşabilecek çekişmeleri düzeltmeye çalışırım.	,721
Grup üyelerine neyin, niçin, nasıl yapılacağını açıkça anlatırım.	,654
Grup çalışmalarında görev paylaşımının önemini hissettiririm.	,611
Grubu oluşturanlara saygılı davranırım.	,524
Güven Duyma ve Güvenilir Olmak (Özdeğer=1,454; Açıklanan Varyans=10,806)	
İnsanlar ile samimi ilişkiler kurarım.	,740
Başkalarının güvenini kaybetmemeye önem veririm.	,710
Arkadaşımın bir ihtiyacı varsa yardıma koşarım.	,683
Arkadaşlarımın söylediklerine ve düşüncelerine değer veririm.	,656
Arkadaşlarım sıkıntılarını bana anlatır.	,652
Arkadaşlarıma güvenirim.	,623
Sorumluluk Alma (Özdeğer=1,062; Açıklanan Varyans=7,270)	
Topluma faydalı çalışmalar yapmaya çaba gösteririm.	,702
Ülkemi kalkındırmak için elimden geleni yaparım.	,665
Başkalarına zarar verebilecek davranışlardan uzak dururum.	,589
Toplumsal sorunlarla ilgilenirim.	,570
Toplumsal kurallara uyarım.	,554

5.2. Normallik Testi

Tablo 2: Skewness (Çarpıklık) ve Kurtosis (Basıklık) Değerleri

Alt Boyutlar	Skewness	Kurtosis
Problem Çözme ve Karar Verme	-1,163	1,319
İletişim Kurabilmek	-,517	-,502
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	-,903	,303
Grup Becerileri	-1,129	,518
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	-1,370	1,449
Sorumluluk Alma	-1,300	1,420

Tablo 2'deki sonuçlar ışığında değişkenlerin Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) değerleri -1,5 ile +1,5 arasında oluşmuştur. Çarpıklık ve Basıklık

değerleri -1,5 ile +1,5 arasında ise değişkenlerin normal bir dağılımda olduğu kabul edilir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bu durumda verilerin normal dağıldığı görülmektedir. Bunun sonucunda araştırmanın analizinde parametrik hipotez testlerinden (T Testi ve Anova) yararlanılmıştır.

5.3. Demografik Bilgiler

Tablo 3. Demografik Bilgiler

Demografik Bilgiler		N	%
Cinsiyet	Kadın	130	53,9
	Erkek	111	46,1
Yaşınız	16-20	105	43,6
	21-25	109	45,2
	26-30	12	5,0
	31 ve üstü	15	6,2
Okuduğunuz MYO	Sani Konukoğlu Sosyal Bilimler MYO	143	59,3
	Ali Erdemoğlu Besni MYO	98	40,7
Okuduğunuz Sınıf	1.Sınıf	107	44,4
	2.Sınıf	134	55,6
Eğitim Gördüğünüz Alan	Sosyal ve Beşeri Bilimler	219	90,9
	Fen ve Teknik Bilimler	22	9,1
Yaşamakta Olduğunuz Yer	Köy	60	24,9
	Kasaba	8	3,3
	İlçe	54	22,4
	İl	98	40,7
	Büyükşehir	21	8,7
Ailenizin Gelir Durum	Dar Gelirli	67	27,8
	Orta Gelirli	173	71,8
	Yüksek Gelirli	1	0,4
Aile Reisinin Mesleği	Memur	29	12,0
	İşçi	56	23,2
	Esnaf	20	8,3
	Çiftçi	38	15,8
	Özel Sektör	9	3,7
	Emekli	55	22,8
	Çalışmıyor	34	14,1

Tablo 3'teki verilere bakıldığında, katılımcıların demografik özelliklerine yönelik sayı ve yüzdelik değerler görülecektir.

5.4. Ölçeğin Güvenilirlik Analizi

Çalışmada kullanılan ölçeğin güvenilirliği Cronbach Alfa katsayısı tekniğiyle hesaplanmıştır. Bu değer 0,70 ve üzeri bir düzeyde olması ölçeğin güvenilir olduğunu belirleme noktasında yeterli kabul edilebilir (Gürbüz ve Şahin, 2018:333). Çıkan sonuçlar ışığında araştırma genelinin Cronbach's Alpha katsayısının 0,970 olduğu görülecektir. Alt boyutlara yönelik Cronbach's Alpha katsayıları da Tablo 4'de gösterilmiştir.

Tablo 4: Güvenilirlik Katsayıları

Ölçek	Madde Sayısı	Cronbach's Alfa Katsayısı
Genel	40	0,970
Problem Çözme ve Karar Verme	8	0,940
İletişim Kurabilmek	7	0,911
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	7	0,904
Grup Becerileri	7	0,938
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	6	0,886
Sorumluluk Alma	5	0,871

5.5. Cinsiyet Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T Testi

Katılımcıların gençlik liderlik özellikleri alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olup oluşmadığı 241 kişiden elde edilen veriler üzerinden araştırılmıştır. Ortaya çıkan sonuçlar Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Cinsiyet Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T Testi

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ort.	S.S.	S.D.	t	p
Problem Çözme ve Karar Verme	Kadın	130	4,1596	,82300	239	,054	,957
	Erkek	111	4,1543	,70690			
İletişim Kurabilmek	Kadın	130	3,7989	,89359	239	-,228	,820
	Erkek	111	3,8250	,87528			
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	Kadın	130	3,9330	,85884	239	-,036	,971
	Erkek	111	3,9369	,84399			
Grup Becerileri	Kadın	130	4,1242	,91713	239	,507	,612
	Erkek	111	4,0669	,81880			
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Kadın	130	4,2115	,84010	239	-,133	,895
	Erkek	111	4,2252	,74625			
Sorumluluk Alma	Kadın	130	4,1831	,84157	239	-,077	,939
	Erkek	111	4,1910	,74511			

Tablo 5'teki verilere bakıldığında, katılımcıların cinsiyet değişkeni açısından Problem Çözme ve Karar Verme, Mücadele İsteği ve Hedef Koyma, İletişim Kurabilmek, Grup Becerileri, Güven Duyma ve Güvenilir Olmak ile Sorumluluk Alma alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre H_1 hipotezi ret edilmiştir.

5.6. Yaş Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans (Anova) Analizi

Katılımcıların gençlik liderlik özellikleri alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında yaş değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık oluşup oluşmadığı 241 kişiden elde edilen veriler üzerinden araştırılmıştır. Sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Yaş Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	p
Problem Çözme ve Karar Verme	Gruplar Arası	,899	3	,300	,502	,681
	Grup İçi	141,445	237	,597		
	Toplam	142,345	240			
İletişim Kurabilmek	Gruplar Arası	1,084	3	,361	,460	,711
	Grup İçi	186,238	237	,786		
	Toplam	187,322	240			
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	Gruplar Arası	2,419	3	,806	1,117	,343
	Grup İçi	171,087	237	,722		
	Toplam	173,506	240			
Grup Becerileri	Gruplar Arası	2,859	3	,953	1,258	,290
	Grup İçi	179,590	237	,758		
	Toplam	182,450	240			
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Gruplar Arası	2,770	3	,923	1,463	,225
	Grup İçi	149,544	237	,631		
	Toplam	152,313	240			
Sorumluluk Alma	Gruplar Arası	2,287	3	,762	1,204	,309
	Grup İçi	150,150	237	,634		
	Toplam	152,438	240			

Tablo 6'daki Problem Çözme ve Karar Verme, Mücadele İsteği ve Hedef Koyma, İletişim Kurabilmek, Grup Becerileri, Güven Duyma ve Güvenilir Olmak ile Sorumluluk Alma alt boyutlarına yönelik Anova testi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların yaş değişkeni açısından gençlik liderlik özellikleri arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Sonuç olarak H_2 hipotezi reddedilmiştir.

5.7. Öğrenim Görülen Okul Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T Testi

Katılımcıların gençlik liderlik özellikleri alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında öğrenim görülen okul değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığı 241 kişiden elde edilen veriler üzerinden araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7. Öğrenim Görülen Okul Değişkene Açısından Bağımsız Örneklem T Testi

Alt Boyutlar	Öğrenim Görülen Okul	N	Ort.	S.S.	S.D.	t	p
Problem Çözme ve Karar Verme	SKSBMYO	143	4,2115	,74429	239	1,326	,186
	AEBMYO	98	4,0778	,80361			
İletişim Kurabilmek	SKSBMYO	143	3,9271	,80257	239	2,492	,013
	AEBMYO	98	3,6414	,96917			
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	SKSBMYO	143	4,0070	,84266	239	1,597	,111
	AEBMYO	98	3,8294	,85460			
Grup Becerileri	SKSBMYO	143	4,1838	,80823	239	1,859	,064
	AEBMYO	98	3,9723	,94753			
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	SKSBMYO	143	4,2739	,77682	239	1,321	,188
	AEBMYO	98	4,1361	,82186			
Sorumluluk Alma	SKSBMYO	143	4,4212	,76794	239	,575	,566
	AEBMYO	98	4,1510	,84026			

Tablo 7’deki verilere bakıldığında, katılımcıların öğrenim görülen okul değişkeni açısından Problem Çözme ve Karar Verme, Mücadele İsteği ve Hedef Koyma, Grup Becerileri, Güven Duyma ve Güvenilir Olmak ile Sorumluluk Alma alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p>0,05$). Diğer taraftan İletişim Kurabilmek alt boyutuna ilişkin görüşlerinde ise anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmüştür ($p<0,05$). Sonuç olarak H_3 hipotezi kısmen kabul edilmiştir.

5.8. Öğrenim Görülen Sınıf Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T Testi

Katılımcıların gençlik liderlik özellikleri alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında öğrenim görülen sınıf değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığı 241 kişiden elde edilen veriler üzerinden araştırılmıştır. Sonuçlar Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8. Öğrenim Görülen Sınıf Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T Testi

Alt Boyutlar	Öğrenim Görülen Sınıf	N	Ort.	S.S.	S.D.	t	p
Problem Çözme ve Karar Verme	1	107	4,1729	,69797	239	,283	,777
	2	134	4,1446	,82615			
İletişim Kurabilmek	1	107	3,8091	,81239	239	-,029	,977
	2	134	3,8124	,93938			
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	1	107	4,0467	,75816	239	1,835	,068
	2	134	3,3854	,91042			
Grup Becerileri	1	107	4,1509	,83503	239	,844	,400
	2	134	4,0554	,90111			
Güven Duyuma ve Güvenilir Olma	1	107	4,3069	,77742	239	1,555	,121
	2	134	4,1468	,80751			
Sorumluluk Alma	1	107	4,1963	,73407	239	,166	,869
	2	134	4,1791	,84649			

Tablo 8’deki verilere bakıldığında, katılımcıların öğrenim görülen sınıf değişkeni açısından Problem Çözme ve Karar Verme, Mücadele İsteği ve Hedef Koyma, İletişim Kurabilmek, Grup Becerileri, Güven Duyuma ve Güvenilir Olmak ile Sorumluluk Alma alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık oluşmamıştır ($p>0,05$). Böylece H_4 hipotezi reddedilmiştir.

5.9. Eğitim Görülen Alan Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T Testi

Katılımcıların gençlik liderlik özellikleri alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında Eğitim görülen alan bakımından anlamlı bir farklılık bulunup bulunmadığı 241 kişiden elde edilen veriler üzerinden araştırılmıştır. Sonuçlar Tablo 9'da gösterilmiştir.

Tablo 9. Eğitim Görülen Alan Değişkeni Açısından Bağımsız Örneklem T Testi

Alt Boyutlar	Eğitim Görülen Alan	N	Ort.	S.S.	S.D.	t	p
Problem Çözme ve Karar Verme	Sosyal Bil.	219	4,1592	,78600	239	,133	,895
	Fen ve Tek.	22	4,1364	,60370			
İletişim Kurabilmek	Sosyal Bil.	219	3,8134	,88627	239	,140	,889
	Fen ve Tek.	22	3,7857	,87482			
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	Sosyal Bil.	219	3,9413	,87310	239	,374	,709
	Fen ve Tek.	22	3,8701	,58638			
Grup Becerileri	Sosyal Bil.	219	4,0776	,89572	239	-1,134	,258
	Fen ve Tek.	22	4,2987	,55924			
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Sosyal Bil.	219	4,2222	,81389	239	,269	,788
	Fen ve Tek.	22	4,1742	,61178			
Sorumluluk Alma	Sosyal Bil.	219	4,1845	,82303	239	-,138	,890
	Fen ve Tek.	22	4,2091	,47600			

Tablo 9'daki verilere bakıldığında, katılımcıların eğitim görülen alan değişkeni açısından Problem Çözme ve Karar Verme, Mücadele İsteği ve Hedef Koyma, İletişim Kurabilmek, Grup Becerileri, Güven Duyma ve Güvenilir Olmak ile Sorumluluk Alma alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Sonuç olarak H_0 hipotezi reddedilmiştir.

5.10. Yaşamakta Olunan Yer Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi

Öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında yaşamakta olunan yer değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık oluşturup oluşturmadığı 241 kişiden elde edilen veriler üzerinden araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Yaşanılan Yer Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	p
Problem Çözme ve Karar Verme	Gruplar Arası	1,081	4	,270	,452	,771
	Grup İçi	141,263	236	,599		
	Toplam	142,345	240			
İletişim Kurabilmek	Gruplar Arası	5,228	4	1,307	1,694	,152
	Grup İçi	182,094	236	,772		
	Toplam	187,322	240			
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	Gruplar Arası	1,823	4	,456	,627	,644
	Grup İçi	171,683	236	,727		
	Toplam	173,506	240			
Grup Becerileri	Gruplar Arası	1,781	4	,445	,582	,676
	Grup İçi	180,668	236	,766		
	Toplam	182,450	240			
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Gruplar Arası	2,654	4	,663	1,046	,384
	Grup İçi	149,559	236	,634		
	Toplam	152,313	240			
Sorumluluk Alma	Gruplar Arası	1,049	4	,262	,409	,802
	Grup İçi	151,388	236	,641		
	Toplam	152,438	240			

Tablo 10'daki Problem Çözme ve Karar Verme, Mücadele İsteği ve Hedef Koyma, İletişim Kurabilmek, Grup Becerileri, Güven Duyma ve Güvenilir Olmak ile Sorumluluk Alma alt boyutlarına yönelik Anova testi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların yaşamakta olunan yer değişkeni açısından gençlik liderlik özellikleri arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Sonuç olarak H_6 hipotezi reddedilmiştir.

5.11. Aile Gelir Durumu Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi

Öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında aile gelir durumu değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık oluşup oluşmadığı 241 kişiden elde edilen veriler üzerinden araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Aile Gelir Durumu Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	p
Problem Çözme ve Karar Verme	Gruplar Arası	1,567	2	,783	1,324	,268
	Grup İçi	140,778	238	,592		
	Toplam	142,345	240			
İletişim Kurabilmek	Gruplar Arası	1,498	2	,749	,959	,385
	Grup İçi	185,824	238	,781		
	Toplam	187,322	240			
Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	Gruplar Arası	2,165	2	1,083	1,504	,224
	Grup İçi	171,341	238	,720		
	Toplam	173,506	240			
Grup Becerileri	Gruplar Arası	2,300	2	1,150	1,520	,221
	Grup İçi	180,149	238	,757		
	Toplam	182,450	240			
Güven Duyma ve	Gruplar	,748	2	,374	,588	,557

Güvenilir Olma	Arası					
	Grup İçi	151,565	238			,637
	Toplam	152,313	240			
Sorumluluk Alma	Gruplar	1,301	2		,651	1,025 ,361
	Arası					
	Grup İçi	151,136	238			,635
	Toplam	152,438	240			

Tablo 11'deki Problem Çözme ve Karar Verme, Mücadele İsteği ve Hedef Koyma, İletişim Kurabilmek, Grup Becerileri, Güven Duyma ve Güvenilir Olmak ile Sorumluluk Alma alt boyutlarına yönelik Anova testi sonuçları incelendiğinde, katılımcıların aile gelir durumu değişkeni açısından gençlik liderlik özellikleri arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Sonuç olarak H_0 hipotezi reddedilmiştir.

5.12. Aile Reisinin Mesleği Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi

Öğrencilerin gençlik liderlik özellikleri alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında aile reisinin mesleği değişkeni bakımından anlamlı bir farklılık oluşup oluşmadığı 241 kişiden elde edilen veriler üzerinden araştırılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12. Aile Reisinin Mesleği Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	p
Problem Çözme ve Karar Verme	Gruplar	3,888	6	,648	1,095	,366
	Arası					
	Grup İçi	138,457	234	,592		
	Toplam	142,345	240			
İletişim Kurabilmek	Gruplar	3,805	6	,634	,809	,564
	Arası					
	Grup İçi	185,824	234	,784		
	Toplam	187,322	240			
Mücadele İsteği ve	Gruplar	3,816	6	,636	,877	,512

Hedef Koyma	Arası					
	Grup İçi	169,690	234	,725		
	Toplam	173,506	240			
Grup Becerileri	Gruplar Arası	2,363	6	,394	,512	,799
	Grup İçi	180,087	234	,770		
	Toplam	182,450	240			
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Gruplar Arası	5,681	6	,947	1,511	,175
	Grup İçi	146,633	234	,627		
	Toplam	152,313	240			
Sorumluluk Alma	Gruplar Arası	1,149	6	,192	,296	,938
	Grup İçi	151,288	234	,647		
	Toplam	152,438	240			

Tablo 12'deki Problem Çözme ve Karar Verme, Mücadele İsteği ve Hedef Koyma, İletişim Kurabilmek, Grup Becerileri, Güven Duyma ve Güvenilir Olmak ile Sorumluluk Alma alt boyutlarına yönelik Anova testi sonuçları incelendiğinde, katılımcıların aile reisinin mesleği değişkeni açısından gençlik liderlik özellikleri arasında anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Sonuç olarak H_0 hipotezi ret edilmiştir.

5.13. Korelasyon Analizi

Tablo 13. Korelasyon Analizi Sonuçları

		Problem Çözme ve Karar Verme	İletişim Kurabilmek	Mücadele İsteği ve Hedef Koyma	Grup Becerileri	Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Sorumluluk Alma
Problem Çözme ve Karar Verme	Pearson Correlation	1					
	Sig. (2-tailed)						
İletişim Kurabilmek	Pearson Correlation	,663**	1				
	Sig. (2-tailed)						
Mücadele İsteği ve	Pearson Correlation	,579**	,560**	1			
	Sig. (2-tailed)						

Hedef Koyma	Sig. (2-,000 tailed)	,000				
Grup Becerileri	Pearson Correlation	,727**	,644**	,552**	1	
	Sig. (2-,000 tailed)	,000	,000	,000		
Güven Duyma ve Güvenilir Olma	Pearson Correlation	,708**	,543**	,511**	,682**	1
	Sig. (2-,000 tailed)	,000	,000	,000	,000	
Sorumluluk Alma	Pearson Correlation	,801**	,653**	,564**	,625**	,621**
	Sig. (2-,000 tailed)	,000	,000	,000	,000	,000

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

Alt boyutların korelasyon düzeyine bakıldığında, korelasyon değerlerinin 0,30 ile 0,70 aralığında olması alt boyutlar arasında orta düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki (Sig.2-tailed<0,05), 0,71 ile 0,99 arasında olması ise güçlü düzeyde pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişkinin (Sig.2-tailed<0,05) ortaya çıktığı görülmektedir (Gürbüz ve Şahin, 2018:262).

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

Yükseköğretim kurumlarının ön lisans programlarında öğrenim gören öğrencilerin gençlik liderlik özelliklerini ortaya çıkarmak amacıyla yapılan bu çalışmanın sonuçlarına bakıldığında, demografik değişkenler (cinsiyet, yaş, okunulan okul, öğrenim görülen sınıf, eğitim görülen alan, yaşamakta olunan yer, aile gelir durumu ve aile reisi mesleği) açısından katılımcıların gençlik liderlik özellikleri üzerinde anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür. Bu sonuç, katılımcıların gençlik liderlik potansiyellerinin demografik faktörlere bağlı olarak değişmediğini göstermektedir. Sonuç olarak, gençlerdeki liderlik özelliklerini anlamak ve geliştirmek, toplumların sürdürülebilir kalkınması için önemli bir adım olabilir. Bu noktada, gençlerde liderlik özelliklerini ortaya çıkarmak ve

geliştirmek için gerek yükseköğretim düzeyinde gerekse de alt eğitim düzeylerinde çeşitli eğitim programları ve destekleyici faaliyetlerin yapılması oldukça önem arz etmektedir. Bu çalışma, bu konuda yapılan bir adımı temsil etmekte ve ilgili alanlarda daha fazla araştırma ve müdahalelerin yapılmasını teşvik etmektedir.

Araştırmanın hipotezlerini test etmek üzere yapılan analizlerinden elde edilen bulgular doğrultusunda, hipotezlerle ilgili gerçekleşen sonuçlar Tablo 14'de sunulmuştur.

Tablo 14. Araştırma Hipotezlerinin Sonuçları

Hipotezler	Tablo	Sonuç
H₁: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.	Tablo 5	RET
H₂: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri yaşlarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.	Tablo 6	RET
H₃: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri öğrenim gördükleri okula göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.	Tablo 7	KISMEN KABUL
H₄: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.	Tablo 8	RET
H₅: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri öğrenim gördükleri alana göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.	Tablo 9	RET
H₆: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri yaşamakta oldukları yere göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.	Tablo 10	RET
H₇: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri aile gelir durumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.	Tablo 11	RET
H₈: Katılımcıların gençlik liderlik düzeyi alt boyutlarına yönelik görüşleri aile reisinin mesleğine göre anlamlı düzeyde farklılaşmaktadır.	Tablo 12	RET

Çalışmanın kısıtları da dikkate alınmalıdır. Bu çalışma, ön lisans düzeyinde ve sadece iki Meslek Yüksekokulundaki öğrencileri kapsamaktadır, bu da genelleme yapma konusunda kısıtlamalara sebep olabilir. Ayrıca, kullanılan ölçek ve yapılan araştırmanın metodu da kısıtlarda da göz önünde bulundurulmalıdır. Farklı eğitim kademelerinde ve farklı bölgelerde okuyan öğrenciler üzerine yapılacak çalışmalar öneri olarak sunulabilir.

Destek/Finansman Bilgileri: Yazar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve yayınlanmasında herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı: Bu araştırma için Adıyaman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan 20.01.2023 tarih ve 385 sayılı karar numarası ile Etik kurul izni alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Bingöl, Ş., ve Okçu, V. (2023). "Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ile Sosyal - Duygusal Yetkinlikleri Arasındaki İlişki". *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 11(29): 30-55.
- Cansoy, R. (2015). *Türkiye'de Ortaöğretim Okullarındaki Öğrencilerin Gençlik Liderlik Özelliklerinin İncelenmesi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Cansoy, R., ve Turan, S. (2016). "Gençlik Liderlik Özellikleri Ölçeği: Güvenirlik ve Geçerlik Çalışması". *Türkiye Eğitim Dergisi*, 1(1): 19-39.
- Cansoy, R., Türkoğlu, M. E., ve Parlar, H. (2016). "Liderlik Özellikleri: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması ve Öğrencilere Yönelik Bir Araştırma". *Milli Eğitim Dergisi*, 45(212): 139-159.
- Eren, E. (1998). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

- Erpalabıyık, B., ve Okçu, V., (2019). "Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri İle Benlik Saygısı ve Özgüven Algıları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi". *Sciences*, 5(15): 228-243.
- Feldhusen, J. F., and Pleiss, M. K. (1994). "Leadership: A Synthesis Of Social Skills, Creativity, and Histrionic Ability?". *Roeper Review*, 16(4): 293-294.
- Genç, N., (2007). *Meslek Yüksekokulları İçin Yönetim ve Organizasyon*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Görmüş, M., ve AYDIN, E. (2020). "Gençlik Liderlerinde Öz Liderlik Davranışlarının İş Doyum Düzeyine Etkisi". *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, 8(21): 23-46.
- Gürbüz, S. ve Şahin, F. (2018). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Kartal, S. (2009). "İlköğretimde liderlik eğitimi". *Milli Eğitim Dergisi*, 39(184): 26-36.
- Özer Topaloğlu, E. (2022). "Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri: Konya'da Bir Uygulama". *Anadolu Akademi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1): 178-186.
- Özsalmanlı, A. Y. (2005). "Türkiye'de Kamu Yönetiminde Liderlik ve Lider Yöneticilik". *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(13): 137-146.
- Parlar, F. M., ve Çelebi, M. (2019). "Gençlik Liderlerinin Liderlik Davranışları". *The Journal of Academic Social Science*, 61(61): 418-432.
- Saylık, A., ve Sabri, A. N. I. K. (2021). "Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özelliklerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(1): 245-262.
- Tabachnick, B. G., ve Fidell, L. S.,(2013). *Using Multivariate Statistics*. Boston: Pearson.

Tokmak, M. (2020), "Üniversite Öğrencilerinin Gençlik Liderlik Özellikleri ve Özgüven Düzeyleri Arasındaki İlişkiye Yönelik Bir Araştırma", *BMIJ*, 8(1): 1-19.

Tunçer, P. (2012). *Yönetim ve Organizasyon*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Wheeler, W. ve Edlebeck, C. (2006). "Leading, Learning, and Unleashing Potential: Youth Leadership and Civic Engagement". *New Directions for Youth Development*, 2006(109): 89-97.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Adapting to rapid changes brought about by technological advancements becomes increasingly challenging with each passing day. The primary responsibility for keeping up with this change and transformation lies with the youth. Constant self-renewal and awareness of the responsibilities they undertake are crucial for young individuals. The young population, considered as an indicator of a society's future, is also viewed as a dynamic element. The young population can be considered as a human capital element crucial for both the economic and social development of a country. Failing to fully benefit from this potential young population is seen as a significant loss. In this sense, the young population is a key factor for the development of countries (Görmüş and Aydın, 2020:27-28). In this context, equipping the youth with different skills and preparing them for the future has become increasingly important. Thus, the identification, development, and enhancement of leadership qualities in young individuals have gained significance day by day (Cansoy and Turan, 2016:20). Examining the leadership characteristics of students at different stages of their education is crucial for leadership research (Cansoy et al., 2016:141). This study was conducted to reveal the youth leadership characteristics of students enrolled in associate degree programs at universities.

Method

This study aimed to reveal the youth leadership characteristics of students enrolled in higher education institution associate degree programs. The population of the study consists of students studying at Adiyaman University,

Sani Konukoğlu Vocational School of Social Sciences, and Besni Ali Erdemoğlu Vocational School. This study utilized the quantitative research method with a descriptive research technique. The research instrument consisted of two parts. The first part included 8 questions to determine the demographic characteristics of the participants. The second part used the "Youth Leadership Characteristics Scale: Reliability and Validity Study," developed by Cansoy and Turan (2016), to determine the youth leadership characteristics of the participants. The collected data were analyzed using the SPSS 27.00 program. Exploratory Factor Analysis (EFA) was applied to determine the validity of the scale. In addition to the reliability test, normality analysis, frequency analysis, one-way Analysis of Variance (ANOVA), and independent samples t-test were applied.

Findings (Results)

Exploratory Factor Analysis (EFA) was applied to test the construct validity of the scale using the "varimax" axis rotation method and "principal component analysis." The EFA results showed that the Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) and Bartlett test values (KMO=0.951>0.60) indicated that the sample size was sufficient for factor analysis. Furthermore, the result of the Bartlett sphericity test ($p=0.00<0.05$) suggested significant relationships among the variables subjected to EFA. The EFA revealed that the variables were grouped under 6 factors, accounting for a total variance of 70.016%. The reliability of the scale used in the study was calculated using the Cronbach's Alpha coefficient technique. A value of 0.70 and above is considered acceptable for determining the reliability of the scale (Gürbüz and Şahin, 2018:333). In light of the results, the overall Cronbach's Alpha coefficient of the research was found to be 0.970. Independent samples t-test results showed no significant differences in participants' opinions regarding the sub-dimensions of "Problem Solving and Decision Making, Willingness to Struggle and Set Goals, Communicating, Group Skills, Trusting and Being Trustworthy, and Taking Responsibility" based on gender, school attended, class attended, and field of study ($p>0.05$). Similarly, one-way Analysis of Variance (ANOVA) results indicated no significant differences in participants' opinions regarding the sub-dimensions of "Problem Solving and Decision Making, Willingness to Struggle and Set Goals, Communicating, Group Skills, Trusting and Being Trustworthy, and Taking Responsibility" based on age, place of residence, family income status, and father's occupation ($p>0.05$). Lastly, examining the correlation level of the sub-dimensions revealed moderate positive and significant relationships (Sig.2-tailed<0.05) between sub-dimensions with correlation values ranging from 0.30

to 0.70 and strong positive and significant relationships (Sig.2-tailed<0.05) with correlation values between 0.71 and 0.99.

Conclusion and Discussion

When looking at the results of this study conducted to reveal the youth leadership characteristics of students enrolled in associate degree programs at higher education institutions, it can be seen that there is no significant difference in participants' youth leadership characteristics based on demographic variables (gender, age, school attended, class attended, field of study, place of residence, family income status, and father's occupation). This result indicates that the participants' youth leadership potentials do not vary depending on demographic factors. Consequently, understanding and developing leadership characteristics in young individuals can be a crucial step for the sustainable development of societies. In this regard, implementing various educational programs and supportive activities to reveal and enhance leadership qualities in youth, both at the higher education and lower education levels, is of great importance. This study represents a step taken in this direction and encourages further research and interventions in relevant fields. It is worth noting that this study is limited to students at the associate degree level and only includes participants from two Vocational Schools, which may restrict generalization. Additionally, the constraints of the scale used and the methodology employed in the research should be taken into consideration. Suggestions for future research include conducting studies on students at different education levels and in different regions.